

VRIJE SCHOOL
De Zonnewende

BELEIDSPLAN REKENEN
2019-2023

Juli 2019

Historie

De Zonnewende is ontstaan uit de vrijeschool de IJssel en de Zwaan. Twee stromen zijn één geworden, maar nog niet alle afspraken van vroeger zijn opnieuw bekeken en er is niet altijd duidelijkheid bij de leerkrachten wat er wel en niet is afgesproken over het rekenonderwijs.

De afgelopen jaren is er met name vergaderd in bouwwerken. Dat is echter moeizaam van de grond gekomen. Met name in de hogere klassen. Gezamenlijke momenten om over het rekenonderwijs te spreken zijn er nauwelijks.

Twee keer per jaar legt de reken-coördinator rekenbezoeken af. Daarvan wordt verslag gedaan aan IB en directie.

De afgelopen jaren is er door de leerkrachten scholing gevolgd in directe instructie. Bij de observatie van de rekenlessen is dat terug te zien. Ook is de methode Rekenrijk aangeschaft en daar wordt school-breed het rekenen mee geoefend in de oefeningen. In de afgelopen rekenstudiedag is er met het hele team gesproken over de vragen die er waren rondom Rekenrijk. Daarin zijn ook vragen beantwoord. Maar tijdens de zorg-overleggen worden er nog erg veel vragen gesteld over Rekenrijk. De leerkrachten weten nog niet voldoende hoe zij met de methode moeten werken. In het verleden zijn er afspraken over het rekenonderwijs gemaakt, maar die zijn niet gemakkelijk terug te vinden. De afspraken moeten dus opnieuw gemaakt en vastgelegd worden.

Visie

Wij willen de kinderen passend onderwijs bieden, onderwijs dat is afgestemd op de ontwikkeling en de mogelijkheden van elke individuele leerling. Omdat ieder kind op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo de rekenwiskundige doelen bereikt, zullen we naast differentiatie ook naar een individuele benadering streven die afgestemd is op de specifieke behoeften van individuele leerlingen die rekenzwak zijn of ernstige rekenproblemen hebben.

Ons rekenwiskundeonderwijs is gericht op het bereiken van functionele gecijferdheid.

Het gaat erom dat de jonge volwassenen adequaat kunnen handelen in dagelijkse situaties.

In onze complexe samenleving moeten we kinderen wegwijs maken in een cultuur die een hoge mate van abstraherend vermogen verlangt.

Abstrahering wordt, vanuit het reken-didactisch standpunt [dat het gaat om behoud van inzicht en abstracties die in nauwe relatie staan met concrete situaties] tot stand gebracht door reflectie.

Wiskunde moet je dan ook zien als het denken over het eigen handelen.

Interactie en het verwoorden van de rekenhandelingen is dus heel belangrijk.

Als vrijeschool gebruiken wij het rekenen als ontwikkelingsstof om je als mens aan te kunnen ontwikkelen. Wij gaan ervan uit dat wij als mens een uitvloeisel zijn van een mathematisch plan. Wij gebruiken het ontdekken van de wetmatigheden van de wereld als voortraject om tot het rekenen te komen. De stof wordt aangeboden vanuit de beweging (niet perse fysiek) naar het denken. En vanuit het geheel naar de delen.

Doelen voor het rekenonderwijs

Zicht op ontwikkeling

Afgelopen schooljaar hebben we een inspectiebezoek gehad. Daaruit is een aantal ontwikkelpunten naar voren gekomen. De onderwijsinspectie zegt over “zicht op ontwikkeling”:

In deze lessen en in de dagelijkse planning die de leraren gebruiken in de klas, zagen we grotendeels terug wat het team voorstaat in het didactisch handelen. Afstemming van de instructie en de verwerking is vorig jaar een werkpunt geweest. Daarbij is een indeling in (leer)niveaus binnen de klassen het uitgangspunt, met doelen die verschillen per niveau. We merken op dat dit doelen zijn in termen van (toets)resultaten. Het is ook mogelijk om doelen te stellen in termen van instructiebehoeften, waarbij niet de toetsdoelen maar leerinhouden, leerstrategieën of –vaardigheden het uitgangspunt zijn.

Een diepe(re) analyse van de gegevens van de leerlingen biedt daarvoor handvatten.

Hier ligt een relatie met de vraag waarmee we de onderbouwing van ons oordeel over OP2 (Zicht op ontwikkeling) beëindigden. Een gerichte analyse van het leren en de leerprocessen van leerlingen, leidt immers tot keuzes voor het didactisch handelen.

Voor het team ligt hier nog een uitdaging om in de veelheid gegevens die er zijn van de leerlingen, keuzes te maken voor een dergelijke analyse.

Rekentijd

Er is momenteel geen goed zicht op de rekentijd. Er is niet vastgelegd hoeveel rekentijd er per klas wordt benut. IB en rekencoördinator spreken het volgende af voor de rekentijd van de school: We rekenen volgens de landelijke norm, dat wil zeggen gemiddeld een klok uur per dag. En een kwartier automatiseren per dag. Dit komt uit op 250 uur rekenen per schooljaar die gebruikt moeten worden voor oefeningen, automatiseren en reken-periodes. (Voor de periodes rekenen we 1 uur en 15 minuten per dag). De klassen 2, 3, 4, 5 en 6 hebben vier dagen in de week een oefen-uur. In geval van lesuitval voor een toneelperiode worden de oefeningen op een ander moment ingehaald. De kleuterklassen en eerste klas bepalen zelf wanneer zij de 250 uur rekentijd inplannen.

Rekendoelen

We volgen de doelen van Rekenrijk in de oefeningen en de doelen van Volglijn in de periodes. Het staat iedere leraar vrij om stof uit de rekenmethode op zelfgekozen momenten te gebruiken in de rekenperiodes.

Automatiseren

Vanaf klas drie daalt de groei van de rekenopbrengsten op onze school. Na het meermaals bekijken van de resultaten is ons vermoeden dat die daling mede te maken heeft met de mate waarin basisvaardigheden (bouwstenen) geautomatiseerd zijn. Daarom gaan wij onderzoek naar een manier om het automatiseren school-breed aan te pakken.

Antroposofie en rekenvisie

Vanuit het team bestaat een wens om niet alleen naar didactiek en de opbrengsten te kijken, maar ook onze antroposofische achtergrond niet te vergeten en weer op te frissen (zie onder).

Verbeterpunten komend schooljaren:

Zicht op ontwikkeling

2019-2020

Doel: leraren hebben zicht op rekendoelen van het eigen leerjaar.
2x per jaar wordt er in het zorggesprek tijd gemaakt voor het maken van de groepsplannen. Daarin worden de rekendoelen, leerinhouden en strategieën samen besproken en vervolgens worden aan de hand daarvan de groepsplannen gemaakt.

De reken-coördinator specialiseert zich d.m.v. studie in het analyseren van rekentoetsen.

2020-2021

De leraren krijgen zicht op rekendoelen voor alle klassen. Dit gebeurt ook 2x per jaar in een studiedag die gekoppeld is aan het maken van de groepsplannen.

Leerkrachten maken afspraken over hoe er gedifferentieerd wordt. Er wordt school-breed betekenis en vorm gegeven aan het thema differentiatie. Dit gebeurt ook in de voorbereiding van de hiervoor genoemde studiedag. En is direct terug te zien in de nieuwe groepsplannen. IB en reken-coördinator begeleiden en evalueren dit proces planmatig. D.m.v. rekenbezoeken, zorggesprekken en aanwezigheid op de studiedagen.

2021-2022

Doel: leraren hebben zicht op rekendoelen voor alle leerjaren.
Er wordt een studiedag gehouden met als onderwerp de rekendoelen, leerinhouden en basisstrategieën voor alle leerjaren.

2022-2023

Doel: Leerkrachten maken afspraken op de studiedag over hoe er gedifferentieerd wordt. Er wordt school-breed betekenis en vorm gegeven aan het thema differentiatie. Dat is vervolgens direct terug te zien in de nieuwe groepsplannen. IB en reken-coördinator begeleiden en evalueren dit proces planmatig. Dit gebeurt d.m.v. rekenbezoeken, zorggesprekken en aanwezigheid op de studiedag.

Automatiseren/memoriseren

2019-2020

Doel: Er wordt dagelijks gewerkt aan het automatiseren van basisvaardigheden.
Er wordt een manier gezocht die voor de klassen 1 t/m 6 werkbaar is om het automatiseren te borgen. Te denken valt aan "Zo leren kinderen rekenen".
De rekencoördinator verzorgt een wekelijks automatiseringspreekuur. Dit is facultatief te bezoeken door de collega's.

Werken met Rekenrijk

2019-2020

Doel: De leraren kunnen de rekendoelen van Rekenrijk voor alle klassen vinden.
De rekencoördinator wijst de leerkrachten waar zij de rekendoelen kunnen vinden en deelt zo nodig een exemplaar uit.

2020-2021

Doel: De leerkrachten voelen zich competent in het gebruik van Rekenrijk.
Op de rekenstudiedag wordt een instructeur van Rekenrijk uitgenodigd om uitleg te geven over hoe je Rekenrijk gebruikt.

Afspraken maken/opfrissen over de overgangen

2021-2022

Doel: Leraren hebben zicht op rekendoelen voor alle klassen.
Er wordt een studiedag gehouden met als onderwerp de rekendoelen voor alle leerjaren met daarin extra aandacht voor de overgangen van de kleuters naar klas 1, van klas 3 naar klas 4 en van klas 6 naar het voortgezet onderwijs.

Antroposofische uitgangspunten

Last, but not least: de antroposofische uitgangspunten voor het rekenonderwijs moeten ieder jaar aandacht krijgen.

2019-2020

Doel: De antroposofische uitgangspunten voor het rekenonderwijs worden met het hele team besproken en beleefd.
Paul van Meurs spreekt hierover op de studiedag.

Rosa van der Veur